

Č. 12.096.

Samospráva obecní: I. Předpokladem zbavení funkce ve sborech místní samosprávy podle § 10 zák. č. 201/1933 Sb. jest jediné zastavení činnosti strany; zda a jakým způsobem došlo k zastavení činnosti příslušné místní organizace, nemá tu významu.

Řízení správní. — Spolkové právo: II. Úřadům, jmenovaným v odst. 2 § 10 zák. č. 201/1933 Sb. přísluší vysloviti ztrátu veřejných funkcí uvedených v odst. 1 § 10 i tehdy, když k zákazu činnosti polit. strany došlo podle rozhodnutí vlády (povolaným úřadem a podle tehdy platných norem) před účinností zák. č. 201/1933 Sb.

(Nález ze dne 26. října 1935 č. 18.608/35.)

Prejudikatura: ad. II. srov. Boh. A 12.094/35.

Věc: Josef B., Valentina H., Ferdinand K., Dr. Arnošt S., Václav S., Josef W. a Eduard F. v Ch., Richard K. a MUDr. Arnošt W. v T.-Š. (za oba adv. Dr. Jindřich Nykodým z Teplic-Šanova), Dr. Arnošt J. v T., dále Dr. Jindřich W., MUDr. Ervín R., Emil T. v T. a Dr. Karel Sch., Otto R. v Ú. (adv. Dr. Valtr Maresch z Ústí n. L.), Dr. Heřman B. ve F., Dr. Bedřich H. v S. (adv. Dr. Bedřich Hassold ze Stříbra) a Dr. Karel F. ve F. proti zemskému úřadu v Praze a Dr. Arnošt J. v T. proti ministerstvu vnitra o ztrátu funkcí v místní samosprávě.

Výrok: Stížnosti se zamítají pro bezdůvodnost.

Důvody: Výměry okr. úřadu v Chomutově z 16. prosince 1933 bylo vysloveno na základě §§ 10 a 22 zák. z 25. října 1933 č. 201 Sb., že Josef B., Valentina H., Ferdinand K., Dr. Arnošt S., Václav S., Josef W. a Eduard F. pozbývají funkcí ve sborech místní samosprávy v Ch. a výměry okr. úřadu v Teplicích-Šanově z 8. února 1934 bylo vysloveno na základě těchto zákonných ustanovení, že Richard K. a MUDr. Arnošt W. pozbývají funkcí ve sborech místní samosprávy v T.-Š. — Výměry okr. úřadu v Trutnově z 15. prosince 1933 bylo vysloveno na základě §§ 10 a 22 cit. zák., že Dr. Arnošt J., Dr. Jindřich W., MUDr. Ervín R. a Emil T. pozbývají funkcí ve sborech místní samosprávy v T. — Výměry okr. úřadu v Ústí n. L. z 20. února 1934 bylo vysloveno na základě §§ 10, 14 a 22 cit. zák., že Dr. Karel Sch. a Otto R. pozbývají funkcí ve sborech místní samosprávy v Ú. — Výměry okr. úřadu ve Falknově n. O. z 11. prosince 1933 bylo vysloveno na základě §§ 10 a 22 cit. zák., že Dr. Heřman B. a Dr. Karel F. ml. pozbývají funkcí ve sborech místní samosprávy v obci F. — Výměrem okr. úřadu ve Stříbře z 20. prosince 1933 bylo vysloveno na základě §§ 10 a 22 cit. zák., že Dr. Bedřich H. pozbývá funkcí člena obec. zastupitelstva, ob. rady, náměstka starosty a člena ob. komisi v obci S. — V důvodech všech těchto výměrů okr. úřadů se uvádí, že jmenovaní byli zvoleni z kandidátní listiny německé nár. strany, jejíž činnost byla dne 4. října 1933 podle rozhodnutí vlády zastavena, a že po rozumu §§ 10 a 22 zák. č. 201/1933 Sb. je právním následkem zastavení činnosti strany, že její příslušníci pozbývají veškerých veřej-

ných funkcí, kterých nabyli volbou, jmenováním nebo jinak ve sborech místní samosprávy.

Výměrem zem. úřadu v Praze z 27. února 1934 bylo vysloveno podle §§ 10 a 22 zák. č. 201/1033 Sb., že Dr. Arnošt J. pozbývá funkce náhradníka okr. zastupitelstva v T., a to proto, že byl zvolen náhradníkem tohoto zastupitelstva z kandidátní listiny, označené »Deutscher Volksverband, Deutsche Nationalpartei, Deutschsoziale Partei und Sudetendeutscher Landbund«, a činnost něm. nár. strany byla dne 4. října 1933 podle rozhodnutí vlády zastavena. Po rozumu §§ 10 a 22 cit. zák. je právním důsledkem zastavení činnosti strany, že její příslušníci pozbývají veškerých veřejných funkcí, kterých nabyli volbou, jmenováním nebo jinak ve sborech samosprávy místní nebo zájmové, jakož i v jakýchkoliv jiných veřejných institucích, počítajíc v to i ústavy, podniky, poradní sbory atd., a že toto ustanovení platí i pro náhradníky, kteří jsou příslušníky téže strany.

Nař. rozhodnutími byly tyto výměry potvrzeny, a to v podstatě všechny z důvodů v nich uvedených. — — — — —

Nss, posuzuje spornou věc podle zák. č. 201/1933 Sb., uvažoval takto:

Podle 1. odst. § 1 zák. č. 201/1933 Sb., »byla-li činností politické strany (§ 20 odst. 1) zvýšenou měrou ohrožena samostatnost, ústavní jednotnost, celistvost, demokraticko-republikánská forma nebo bezpečnost republiky Československé, může vláda další činnost takové strany zastavit nebo ji rozpustiti.« Následky zastavení činnosti strany jsou uvedeny v části II. cit. zák. v §§ 2—13. V 1. odst. § 10 se uvádí, že, byla-li činnost strany zastavena, vysloví úřad, uvedený v odst. 2 (t. j. jde-li o obce, příslušný státní úřad dozorcí, jde-li o okresy, zemský úřad, a jde-li o země, min. vnitra), že pozbývají její příslušníci veškerých veřejných funkcí, kterých nabyli volbou, jmenováním nebo jinak ve sborech samosprávy místní nebo zájmové, jakož i v jakýchkoliv jiných veřejných institucích, počítajíc v to i ústavy, podniky, poradní sbory atd. Toto ustanovení platí i pro náhradníky, kteří jsou příslušníky strany, jejíž činnost byla zastavena. Ve 2. odst. § 22 zák. č. 201/1933 Sb. se pak praví, že »se zákazem činnosti strany, k němuž došlo podle rozhodnutí vlády před účinností tohoto zákona, jsou spojeny stejné následky, jako se zastavením její činnosti podle tohoto zákona.« Ze srovnání těchto ustanovení zákona o zastavování činnosti a o rozpouštění politických stran plyne, že úřadům jmenovaným ve 2. odst. § 10 tohoto zákona jest uloženo, aby vyslovily, že příslušníci politické strany pozbývají veř. funkcí, uvedených v 1. odst. tohoto paragrafu, nejen tehdy, když činnost politické strany byla zastavena rozhodnutím vlády podle § 1 zák., nýbrž také tehdy, když k zákazu činnosti polit. strany došlo »podle rozhodnutí vlády« před účinností zák. č. 201/1933 Sb., t. j. — jak bylo vysloveno v nálezu, vydaném ke stížnosti německé národní strany (pozn. red. viz Boh. A 12.094/35), — když v době, kdy ještě tento zákon nebyl v účinnosti, t. j. před 31. říjnem 1933, byl povoláním k tomu úřadem vydán zákaz činnosti strany podle právních norem tehdy

platných a když k zákazu tomu došlo »podle rozhodnutí vlády«, t. j. proto, že vláda rozhodla, »aby povolaný úřad podle platných právních norem činnost politické strany zakázal«.

Žal. úřady, přejímající odůvodnění výměrů úřadů I. stolic za své, vyslovily v nař. rozhodnutích, že činnost něm. nár. strany byla zakázána dne 4. října 1933 »podle rozhodnutí vlády«; tím daly zřetelně najevo, že k zákazu došlo způsobem, jak jej má na mysli 2. odst. § 22 zák. č. 201/1933 Sb., zejména když na toto zákonné ustanovení bylo ve výměrech I. stolic výslovně poukázáno. Tvrdí-li se ve stížnostech, že takovýto zákaz nemůže mít za následek zbavení funkcí podle § 10 zák. č. 201/1933 Sb., nýbrž že tento následek se podle tohoto zákona pojí jen k zastavení činnosti strany, jež bylo vysloveno rozhodnutím vlády, vykládá se zákon nesprávně. Není správné tvrzení, obsažené ve stížnostech Dra Sch. a Otto R., že autor vlád. návrhu zákona o zastavování činnosti a o rozpouštění polit. stran měl za to, že zákaz něm. nár. strany ze 4. října 1933 se stal rozhodnutím vlády, a že vyjádřil v zákoně, že zákaz, který se stal rozhodnutím vlády, má následky zastavení činnosti podle zákona o polit. stranách. Nic takového z vlád. návrhu, zejména však ze znění 2. odst. § 22 zák. o zastavování činnosti a o rozpouštění polit. stran neplyne. Jeť v tomto zákonném ustanovení řeč »o zákazu činnosti strany, k němuž došlo podle rozhodnutí vlády před účinností tohoto zákona«, a nikoliv o »zákazu, který byl vysloven rozhodnutím vlády před účinností tohoto zákona«.

Stížnosti bývalých samosprávných funkcionářů v Ch. a v T. vytýkají jako podstatnou vadu řízení, že žal. zem. úřad se nevypořádal s námitkou, vznesenou v odvoláních z výměrů I. stolic, ve kterých bylo vytýkáno, že nemohou nastati účinky podle § 22 zák. č. 201/1933 Sb., poněvadž něm. nár. strana nebyla zastavena rozhodnutím vlády, nýbrž výměrem okr. úřadu v Č. Lípě ze 4. října 1933. Již výše bylo uvedeno, že žal. úřad poukazem na důvody výměrů úřadů I. stolic dal zřetelně najevo, že k zákazu činnosti něm. nár. strany došlo způsobem uvedeným ve 2. odst. § 22 zák. č. 201/1933 Sb. proto, že činnost ta byla zakázána dne 4. října 1933, tedy před účinností uvedeného zákona »podle rozhodnutí vlády«, tedy nikoliv »rozhodnutím vlády«. Tímto poukazem na důvody výměrů úřadů I. stolic byla dána odpověď na výše zmíněnou námitku, vznesenou ve správním řízení, a je proto opačné tvrzení stížností nesprávné.

Většina obsahu stížností je věnována námitkám, ve kterých se vytýká, že činnost něm. nár. strany byla zastavena nezákonně. Na věcné zkoumání těchto námitek nemohl nss ve sporech právě projednávaných vejíti, uváživ, že zastavení činnosti strany jest pouhým skutkovým předpokladem opatření podle 1. odst. § 10 zák. č. 201/1933 Sb., takže st-
lé mohou v tomto směru namítati jen, že uvedený zákonný předpoklad není splněn, tedy že k zákazu činnosti něm. nár. strany nedošlo podle rozhodnutí vlády před účinností cit. zák. Nedostává se jim však legitimacy k tomu, aby namítali, že tento zákaz odporuje zákonu. Za tohoto stavu věci nelze shledati podstatnou vadu řízení v tom, že žal. úřad se

nezabýval námitkami odvolání, ve kterých st-lé vytýkali, že něm. nár. strana byla rozpuštěna nezákonně.

Pokud v některých stížnostech se namítá, že účinky podle § 10 zák. č. 201/1933 Sb. nemohly nastati proto, že činnost místní organizace něm. nár. strany nebyla zastavena vládou, nýbrž výměrem okr. úřadu, sluší k tomu uvést, že předpokladem zbavení funkce podle cit. zákonného ustanovení jest jedině, aby byla zastavena činnost strany, a o zastavení činnosti místní organizace se zákon vůbec nezmiňuje.

Č. 12.097.

Samospráva zemská: Předpokladem zbavení funkce člena (náhradníka) zemského zastupitelstva podle odst. 1 § 10 zák. č. 201/1933 Sb. jest zastavení činnosti strany; zastavení činnosti příslušné místní organizace tu nemá významu.

(Nález ze dne 26. října 1935 č. 18.614/35.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 12.096/35.

Věc: Dr. Emerich R. v M. (adv. Dr. V. Maresch z Ústí n. L.) proti ministerstvu vnitra o ztrátu funkce v místní samosprávě.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Rozhodnutím min. vnitra z 10. ledna 1934 bylo vysloveno podle §§ 10 a 22 zák. z 25. října 1933 č. 201 Sb., že st-l pozbývá funkce náhradníka zem. zastupitelstva země Moravskoslezské, a to v podstatě proto, že byl zvolen náhradníkem zem. zastupitelstva z kandidátní listiny, označené »Deutscher Volksverband, Deutsche Nationalpartei, Sudetendeutscher Landbund, Deutschsoziale Partei, Alldeutsche Volkspartei, Freisoziale Partei, Völkischer Mittelstand«, že v době 6 měsíců, počítajíc zpět od 4. října 1935, byl organisovaným členem německé strany národní a činnost této strany byla podle rozhodnutí vlády dne 4. října 1933 zastavena.

O stížnosti, podané na toto rozhodnutí, uvážil nss toto:

Nař. rozhodnutí je založeno po skutkové stránce na předpokladu, že činnost německé národní strany byla podle rozhodnutí vlády zastavena dne 4. října 1933. Stížnost naproti tomu namítá, že činnost organizace německé národní strany nebyla zastavena vládou, nýbrž výměrem okr. úřadu v Mikulově ze 4. října 1933, který podléhá ještě přezkoumání zem. úřadu v Brně a nemůže nahraditi usnesení vlády, zejména když se okresní hejtman na zmocnění vlády neodvolal. K tomu sluší uvést, že předpokladem zbavení funkcí podle 1. odst. § 10 zák. č. 201/1933 Sb. jest, aby byla zastavena činnost strany, neboť o zastavení činnosti místních organizací se zákon vůbec nezmiňuje. Je proto pro otázku, o kterou jde, bez právního významu, zda a jakým způsobem došlo k zastavení místní organizace německé národní strany v M., a nemohou proto výše uvedené námitky stížnosti otrásti správnosti zjištění žal. úřadu, že činnost německé národní strany byla podle rozhodnutí vlády zastavena dne 4. října 1933.